

Załącznik nr. 1
do Uchwały nr.....
Rady Powiatu w Giżycku
z dnia.....

PROGRAM WSPIERANIA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W POWIECIE GIŻYCKIM W LATACH 2008–2015

*Program przygotowany przez
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
ul. Smętka 5, 11-500 Giżycko,
tel./fax (087) 429-10-89*

Giżycko 2007

Spis treści

I.	Wstęp	3
II.	Diagnoza	5
1.	Niepełnosprawność	6
2.	Bezrobocie	8
3.	Patologie społeczne	10
4.	Ubóstwo	11
5.	WTZ	13
6.	Szkolnictwo dla osób niepełnosprawnych	14
7.	PCPR	15
8.	Organizacje pozarządowe	16
III.	Założenia programu	18
IV.	Cele programu	20
V.	Elementy programu	21
1.	Zintegrowanie działań wszystkich podmiotów działających na rzecz osób niepełnosprawnych	21
2.	Wspomaganie rozwoju dzieci niepełnosprawnych	23
3.	Wyrównywanie szans w zakresie edukacji	26
4.	Stwarzanie warunków do pełnego uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, kulturalnym, sporcie, rekreacji oraz turystyce	29
5.	Tworzenie środowiska fizycznego przyjaznego dla osób niepełnosprawnych	31
6.	Stwarzanie warunków do aktywizacji zawodowej, zatrudniania i przeciwdziałania skutkom bezrobocia wśród osób niepełnosprawnych	33
7.	Organizowanie różnych form wsparcia rodzin z dzieckiem lub dorosłą osobą niepełnosprawną	36
VI.	Główne cechy projektu	38
VII.	Podsumowanie	39
VIII.	System wsparcia dzieci i młodzieży (obraz)	40
IX.	System wsparcia i rehabilitacji osób dorosłych (obraz)	41

I. WSTĘP

Prawa osób niepełnosprawnych gwarantowane są w Konstytucji RP z 2 kwietnia 1997r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483). Zawiera ona prawo do niedyskryminacji stanowiąc, że nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny (art. 32 pkt. 2.). Ustawa zasadnicza nakłada też na władze publiczne obowiązek zapewnienia szczególnej opieki zdrowotnej osobom niepełnosprawnym, (art. 68) a także obowiązek pomocy tym osobom w zabezpieczeniu egzystencji, przysposobieniu do pracy oraz komunikacji społecznej (art. 69). - Karta Praw Osób Niepełnosprawnych. Szczegółowemu uregulowaniu pomocy dla osób niepełnosprawnych służy ustawa z dn. 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. Nr 123, poz. 776 z późn. zm.)

Ustawa stanowi, że rehabilitacja osób niepełnosprawnych oznacza zespół działań (organizacyjnych, leczniczych, psychologicznych, technicznych, szkoleniowych, edukacyjnych, społecznych) zmierzających od osiągnięcia, przy współdziałaniu tych osób, możliwie najwyższego poziomu ich funkcjonowania, jakości życia i integracji społecznej (art.7).

Rehabilitacja zawodowa ma na celu ułatwienie osobom niepełnosprawnym uzyskania i utrzymania zatrudnienia (służą temu: szkolnictwo zawodowe, poradnictwo i pośrednictwo pracy). Natomiast rehabilitacja społeczna służy temu, by osoby niepełnosprawne stały się pełnoprawnymi uczestnikami życia społecznego (art. 8 i 9).

Rehabilitacją nazywa się proces społeczny , który zmierza do koordynacji działań instytucji państwowych , samorządowych , instytucji społecznych i inicjatyw indywidualnych celem przywrócenia ludziom niepełnosprawnym samodzielności społecznej , zdolności do twórczego życia , do pełnego uczestnictwa w życiu zbiorowym . Cel ten może być w pełni zrealizowany jedynie wówczas , kiedy postępowanie rehabilitacji jest:

- powszechne.
- wczesne,
- kompleksowe,
- ciągłe.

Wyróżnia się następujące typy rehabilitacji :

- 1) *rehabilitację leczniczą* , która dąży do odzyskania utraconej sprawności psychicznej fizycznej jednostki , lub w przypadku wad wrodzonych do osiągnięcia optymalnego usprawnienia ;
- 2) *rehabilitację zawodową* , która obejmuje tę część stałego i skoordynowanego procesu rehabilitacji , której zadaniem jest poradnictwo i szkolenie zawodowe zmierzające do umożliwienia

- jednostce utrzymania się w odpowiedniej pracy ;
- 3) *rehabilitację społeczną* , która jest procesem zmierzającym do przywrócenia samodzielności społecznej jednostki , która jest jej pozbawiona , a tym samym znajduje się poza ramami normalnego życia . Do zadań rehabilitacji należy przystosowanie warunków społecznych do integracji osób niepełnosprawnych w społeczeństwie. Dotyczy to zarówno przystosowania rodzin jak o ogółu społeczeństwa;
 - 4) *rehabilitacja psychologiczna* - która współpracuje z medycyną i pedagogiką w ponownym przystosowaniu jednostki do normalnego lub zbliżonego do normalnego życia , przede wszystkim do nauki i wykonywania zawodu . Wymienione formy rehabilitacji składają się na pojęcie i zakres rehabilitacji kompleksowej.

Rozmiar niepełnosprawności w Polsce określa się na podstawie badań przeprowadzanych przez GUS: Narodowego Spisu Powszechnego, ankietowego badania stanu zdrowia ludności i ankietowego badania aktywności ekonomicznej ludności

We wszystkich tych trzech badaniach identyfikuje się osoby posiadające orzeczenie prawne potwierdzające niepełnosprawność (kryterium prawne) oraz osoby nie posiadające takiego orzeczenia, ale zaliczane w statystyce do osób niepełnosprawnych na podstawie samooceny zdolności wykonywania podstawowych czynności życiowych (kryterium biologiczne).

Nadrzędnym kierunkiem w rehabilitacji jest aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych oraz zwiększenie poziomu zatrudnienia tych osób. Kierunek ten osiągany jest m.in. poprzez etapowe przygotowanie osób niepełnosprawnych tj. udział w Warsztatach Terapii Zajęciowej, które mają za zadanie przygotowanie uczestników do pracy na otwartym rynku pracy lub na chronionym rynku pracy (Zakłady Pracy Chronionej) a także przejście do Zakładów Aktywności Zawodowej, gdzie osoby niepełnosprawne po pobycie w WTZ doskonalą swoje umiejętności do dalszej pracy zawodowej. Dlatego główny nacisk w powiecie winien być kładziony na kompleksowy cykl opieki nad osobami niepełnosprawnymi od wczesnej interwencji po rehabilitację społeczną w Środowiskowych Domach Samopomocy, które powinny być elementem realizowanej przez powiat strategii zapewnienia osobom z zaburzeniami psychicznymi oraz niepełnosprawnymi intelektualnie, oparcia społecznego pozwalającego im na zaspokojenie potrzeb życiowych, usamodzielnienie i integrację społeczną (dla osób, które nie rokują poprawy stanu zdrowia psychofizycznego i nie nadają się ani do WTZ ani ZAZ).

II. Diagnoza

Powiat giżycki położony jest w Krainie Wielkich Jezior Mazurskich. Wody zajmują aż 14% powierzchni powiatu, co daje mu pod tym względem pierwsze miejsce w Polsce. Doskonałe warunki naturalne i baza turystyczna o wysokim standardzie sprzyjają rozwojowi turystyki i sportów wodnych, a w zimie żeglarstwa lodowego. Powiat, w skład którego wchodzi gminy Giżycko (gm. miejska i wiejska), Ryn, Kruklanki, Miłki, Wydminy, zajmuje powierzchnię 1119 km², zamieszkuje go ponad 58 tys. mieszkańców. Połączone kanałami jeziora od Kisajna (południowa część Mamr), przez Niegocin, Jagodne aż po Ryńskie tworzą atrakcyjny fragment szlaku żeglarskiego przecinający tę część Mazur z północy na południe. Interesujące są rezerваты przyrody np. głazowisko Fuledzki Róg, czy widoczna z niego Wyspa Kormoranów na jez. Dobskim. Ciekawy krajobraz tworzą też wyspy i wysepki południowej części jez. Kisajno, na których gniazdują liczne gatunki ptactwa. Walory krajoznawcze uzupełniają zabytkowe budowle. Największą z nich jest Twierdza Boyen w Giżycku, nad miastem Ryn góruje zamek krzyżacki. W sezonie w miejscowościach powiatu odbywają się imprezy artystyczne urozmaicające pobyt licznie odwiedzającym ten obszar turystom. Siedzibą władz Powiatu jest 31 tysięczne miasto Giżycko, którego wiodącym przemysłem jest przetwórstwo rolno-spożywcze, handel i usługi. W okresie letnim dominującą rolę odgrywa turystyka. Największym pod względem liczby ludności jest miasto Giżycko. Szczegółowe informacje dotyczące powierzchni i ludności w poszczególnych jednostkach samorządowych zawarto w poniższej tabeli.

Tab.nr.1 Informacje dotyczące powierzchni i ludności w poszczególnych jednostkach samorządowych Powiatu Giżyckiego

Nazwa jednostki samorządowej	Powierzchnia ogólna [km ²]	Powierzchnia lasów [km ²]	Liczba ludności	Gęstość zaludnienia
Miasto Giżycko	13,72	1,33	30.287	2206,85
M/ G Ryn	211,24	51,05	6.237	29,53
Gmina Giżycko	289,83	49,47	7.812	26,95
Gmina Miłki	169,59	27,55	4.023	23,72
Gmina Wydminy	233,00	53,44	7.044	30,23
Gmina Kruklanki	200,83	107,72	3.178	15,82
Ogółem	1.118,21	290,56	58.58	52,39

1. Niepełnosprawność

Niepełnosprawność to stan osób, które na wskutek odchylenia poziomu fizycznego, psychicznego, społecznego mają trudności i ograniczenia w rozwoju i funkcjonowaniu. Nie jest już ona rozumiana tylko jako skutek choroby czy urazu. Jest ona przede wszystkim rezultatem barier, na jakie napotyka w społeczeństwie osoba z niepełnosprawnością. Wyróżniamy dwa modele niepełnosprawności : medyczny i społeczny.

O niepełnosprawności osób możemy mówić wtedy, kiedy sprawność fizyczna, psychiczna lub umysłowa, trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia życie codzienne, naukę, pracę oraz pełnienie ról społecznych zgodnie z normami prawnymi i zwyczajowymi.

Ustalaniem stopnia niepełnosprawności bądź też o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych czy też nie, zajmuje się w naszym powiecie Powiatowy Zespół ds. Orzekania o niepełnosprawności, który funkcjonuje przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Giżycku. Celem jego działalności jest orzekanie osób do celów pozarentowych osób do 16 roku życia i powyżej 16 lat. Orzeczenie służy osobom niepełnosprawnym do korzystania z ulg i uprawnień w ramach systemu pomocy społecznej. Liczba orzeczonych osób w poszczególnych latach z podziałem na stopnie niepełnosprawności przedstawia się następująco:

Tab. nr. 2 Określająca liczbę osób orzeczonych w latach 2005 - I półrocze 2007 przez PZON w Giżycku

ROK	DOROŚLI			DZIECI
	lekki	umiarkowany	znaczny	
2005	668	533	204	394
2006	665	518	270	400
I półrocze 2007	330	340	140	141
RAZEM	1 663	1 391	614	935

Wśród mieszkańców powiatu zauważa się wzrost liczby osób u których sprawność fizyczna, psychiczna lub umysłowa, trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia życie codzienne, naukę, pracę oraz pełnienie ról społecznych zgodnie z normami prawnymi i zwyczajowymi.

Tab. nr. 3 Osoby niepełnosprawne w powiecie:

ogółem	mężczyźni	kobiety	dzieci
5.018	2.278	1.803	937

Najważniejszymi przyczynami powstawania niepełnosprawności są:

- choroby układu sercowo - naczyniowego , zwłaszcza na tle miażdżycowym ,
- choroby nowotworowe ,
- urazy, zatrucia i wypadki, w tym wypadki przy pracy,
- choroby psychiczne i negatywne skutki dotyczące higieny życia i jakości zdrowia psychicznego,
- niewłaściwa lub niedostateczna opieka przed - i popołożowa nad matką i dzieckiem,
- utrata zdrowia wskutek różnych szkodliwości występujących w środowisku , pracy i zamieszkania,
- choroby zakaźne, inwazyjne i genetyczne ,
- zanieczyszczenia środowiska naturalnego,
- wady wrodzone.

W planowaniu rozwiązań życia społecznego powiatu uwzględnia się problematykę osób niepełnosprawnych . Na system pomocy tej grupie składają się skoordynowane działania prowadzone przez administrację samorządową oraz organizacje pozarządowe; w tym zwłaszcza zrzeszające osoby niepełnosprawne.

2. Bezrobocie.

Problematyką zatrudnienia oraz pracy podejmowanej przez osoby niepełnosprawne w szerokim zakresie zajmuje się Powiatowy Urząd Pracy w Giżycku .

Stopa bezrobocia w naszym powiecie na koniec roku 2006 wyniosła 25,8% (Kraj – 12,4%, województwo – 23,6%).

Tab. nr. 4 Liczba bezrobotnych w poszczególnych gminach stan na 31.12.2006r:

gmina	Bezrobotni zarejestrowani						Niepełnosprawni Poszukujący pracy	
	ogółem	Kobiety	Ogółem niepeł.	Kobiety Niepeł.	w tym z praw. do zasiłku niepełnosprawni		ogółem	kobiety
					ogółem	kobiety		
Giżycko m.	3.305	1763	122	55	8	3	60	32
Giżycko g.	1.037	540	40	14	4	0	9	3
Ryn m/g.	891	457	15	6	3	2	5	1
Wydminy	920	436	14	10	1	0	4	2
Miłki	497	237	7	2	2	0	3	0
Kruklanki	483	229	7	1	0	0	1	0
RAZEM	7133	3662	205	88	21	5	82	38

Najczęściej spotykany rodzaj niepełnosprawności, wśród osób będących zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy to: upośledzenie umysłowe , epilepsja , choroby psychiczne lub znaczna dysfunkcja narządu wzroku.

Tab.nr.5 Liczba osób niepełnosprawnych objętych działaniami w 2006r.

Liczba osób niepełnosprawnych objętych działaniami						
Działania podjęte na rzecz osób niepełnosprawnych	Bezrobotni		Poszukujący pracy		W tym: poszukujący pracy pozostający w zatrudnieniu	
	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety
Szkolenie	4	2	2	0	Bd	Bd
Poradnictwo zawodowe	14	5	Bd	Bd	Bd	Bd
*indywidualne	4	2	Bd	Bd	Bd	Bd
*grupowe						
Pośrednictwo pracy	10	5	3	2	Bd	Bd
*miejsca pracy subsydiowane	76	32	5	2	Bd	Bd
*miejsca pracy niesubsydiowane						
Inne formy aktywne-staże	7	4	0	0	Bd	Bd

Problemem zatrudnienia osób niepełnosprawnych intelektualnie zajmuje się Centrum „Dzwoni” – Centrum Doradztwa Zawodowego i Wspierania Osób z Niepełnosprawnością Intelektualna. Centrum ma podpisaną umowę do końca stycznia 2008r. Dobrym rozwiązaniem byłoby kontynuowanie działania „Centrum” poprzez podpisanie umowy z PFRON i włączeniem się w program „Trener pracy”.

3. Patologie społeczne

Występujące zjawiska patologii społecznej m. in. to alkoholizm, przemoc, przestępczość, narkomania. Wiedza o tych rodzajach wykazuje, że nie da się ich w pełni zlikwidować, ale można je ograniczyć, można im zapobiegać, znacznie łagodzić ich skutki, przez systematyczne diagnozowanie i skuteczność metod terapeutycznych.

Najczęstszym zjawiskiem patologicznym jest alkoholizm. Jego przyczyny to najczęściej: trudna sytuacja materialna i związane z tym frustracje, bezrobocie, nieporadność życiowa i niewydolność wychowawcza, tradycje i niska kultura picia, uwarunkowania genetyczne, konflikty rodzinne.

Wynikiem niekorzystnych zjawisk występujących w rodzinach naszego powiatu jest funkcjonowanie 108 rodzin zastępczych w których umieszczonych jest 156 dzieci.

Tab. nr. 6 Dzieci niepełnosprawne w rodzinach zastępczych w latach 2005 – I-VI 2007

l.p.	Lata	Liczba dzieci w rodzinach zastępczych	W tym liczba dzieci niepełnosprawnych w rodzinach zastępczych	%
	1	2	3	4
1.	2005	164	17	10,36
2.	2006	186	22	11,82
3.	2007	156	19	12,17

Tab.nr.7 ilustrująca liczbę dzieci niepełnosprawnych umieszczonych w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo-wychowawczych – 2006r.

Miasto/ Gmina	Liczba rodzin zastępczych	Liczba dzieci w rodzinach zastępczych	Liczba dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych
Giżycko – m.	46	6	15
Giżycko – gm.	15	2	
Ryn – m/g	22	5	
Wydminy	16	5	
Miłki	5	1	
Kruklanki	4	0	
Razem	108	19	15

4. Ubóstwo

Ubóstwo możemy podzielić wg następujących granic: relatywne, minimum egzystencji, minimum socjalne, subiektywna, ustawowa. Brak środków na wyżywienie, ubranie, zaspokojenie niezbędnych potrzeb egzystencjonalnych. Pomoc Ośrodków Pomocy Społecznej ukierunkowanej na umożliwienie osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom przetrwanie trudnych sytuacji życiowych . których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne możliwości oraz zapobieganie powstawaniu tych sytuacji.

Tab. nr. 8 Liczba mieszkańców poszczególnych gmin korzystających z pomocy społecznej

l.p.	GMINA	2005	2006	I-VI 2007
	1	2	3	4
1.	Giżycko m.	2261	2101	1561
2.	Giżycko gm.	3315	3136	2016
3.	Miłki	1287	1023	1114
4.	Kruklanki	255	277	225
5.	Wydminy	832	511	424
6.	Ryn	880	1063	898
7.	RAZEM:	8830	8111	6238

Największa ilość środków finansowych przyznawanych przez samorządy gminne naszego powiatu, wydatkowana była na pomoc celową przyznaną na zaspokojenie potrzeb bytowych najuboższych mieszkańców naszego powiatu, przede wszystkim na żywność, opał, leki. Pomoc przyznawano również na zakup podręczników, zeszytów i innego wyposażenia szkolnego. Część zasiłków z pomocy społecznej udzielanych było w formie talonów żywnościowych do realizacji w sklepach spożywczych. Ta forma pomocy adresowana była głównie do osób i rodzin gdzie istniało domniemanie, że przyznana pomoc finansowa może zostać zmarnotrawiona. Należy dodać, że osoby samotne, bezdomne, w trudnej sytuacji życiowej korzystały z pomocy w formie gorącego posiłku.

Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w naszym powiecie wynosi 8.111. Stanowi to 13,88% całej liczby mieszkańców Powiatu Giżyckiego.

Tab. nr. 9 Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z pomocy OPS

l.p.	Gmina	Osoby Dorosłe	Dzieci
	1	2	3
1.	RYN	895	64
2.	WYDMINY	144	71
3.	KRUKLANKI	56	9
4.	MIŁKI	31	70
5.	GIŻYCKO m.	625	265
6.	GIŻYCKKO GM.	226	46
7.	RAZEM	1977	525

Tab. nr. 10 Liczba mieszkańców powiatu oraz osób korzystających z pomocy społecznej w 2006r.

l.p.	Liczba	2006rok
	1	2
1.	mieszkańców powiatu	58439
2.	osób korzystających z pomocy społecznej	8111
3.	Procentowy udział korzystających z pomocy społecznej	13,88

5. WTZ

W powiecie funkcjonują dwa Warsztaty Terapii Zajęciowej w których prowadzone są zajęcia z 70 podopiecznymi . Pierwszy warsztat z 30 uczestnikami działa przy Polskim Stowarzyszeniu na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Giżycku . Podopieczni należą do Klubu Olimpiad Specjalnych Polska , biorą udział w mityngach i zawodach ruchu sportu niepełnosprawnych . Drugi, 40 osobowy działa w Rynie i prowadzony jest przez Ryńskie Stowarzyszenie Integracji Przyjaciół Osób Niepełnosprawnych „RYSIPON” Dar Serca. Celem działalności w/w podmiotów pomocowych jest zwiększenie zakresu samodzielności i zaradności życiowej, wdrażania do pracy fizycznej i umysłowej, kształtowanie charakteru, rozwijanie osobowości oraz opanowanie przez uczestników czynności przysposabiających do pracy zawodowej.

Od 1.01.2005r. działa w powiecie Zakład Aktywności Zawodowej będący następnym etapem w realizacji rehabilitacji zawodowej i społecznej. Osoby ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, które przebywały w WTZ-cie i nabyły umiejętności wykonywania czynności pracy przechodzą do ZAZ, gdzie nabywają dalszych umiejętności, co w konsekwencji prowadzić ma do kierowania tych osób na otwarty bądź chroniony (ZPCh) rynek pracy.

Od 1 lipca 2006r. funkcjonuje w strukturach powiatu Środowiskowy Dom Samopomocy. Jest to placówka dziennego pobytu dla osób chorych psychicznie i niepełnosprawnych intelektualnie., które nie nadają się do WTZ i ZAZ ale winny być objęte rehabilitacją społeczną.

Ważną sprawą jest utworzenie w powiecie giżyckim jednego bądź kilku domów dziennego pobytu dla osób, które nie kwalifikują się do żadnej z form pomocy tj. WTZ, ZAZ czy ŚDS a pozostając w domu tracą możliwość kontynuowania rozwoju i poszerzania wiedzy nabytej w trakcie edukacji w którejś z powyższych placówek.

6. Szkolnictwo dla osób niepełnosprawnych

W Giżycku znajduje się Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w którym mieści się Szkoła Podstawowa , Gimnazjum oraz Szkoła Zawodowa. Przy szkole prężnie funkcjonuje Klub Sportowy będący w strukturach Polskiego Stowarzyszenia Sportowego dla Osób Upośledzonych Umysłowo „Olimpiady Specjalne - Polska" oraz Stowarzyszenie Sportowe „Sprawni Razem"¹¹.

Tab. nr.11 Liczba dzieci niepełnosprawnych w roku szkolnym 2005/2006 wg Systemu Informacji Oświatowej

Szkoły podstawowe	Liczba uczniów	Gimnazja	Liczba uczniów
4	22	3	4

7. PCPR

Zadania powiatu wynikające z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, w tym zaopatrzeniem osób niepełnosprawnych w sprzęt ortopedyczny i rehabilitacyjny, likwidacje barier, dofinansowanie turnusów rehabilitacyjnych zajmuje się Powiatowe Centrum Pomocy w Rodzinie w Giżycku.

Tab. nr. 12 Liczba osób, która skorzysta z pomocy PCPR

Forma pomocy	Lata 2004-2006			
	2003	2004	2005	2006
Likwidacja barier				
* dorośli	8	15	21	24
* dzieci	2	4	7	5
Turnusy rehabilitacyjne				
* dorośli	109	106	188	114
* dzieci	41	35	37	23
Sprzęt ortopedyczny				
* dorośli	122	297	315	378
* dzieci	36	49	63	54
Stanowiska pracy	66	21	16	8
Szkolenia	-	19	18	12
Pożyczki dział. Gospod.	5	2	4	4

8. Organizacje pozarządowe.

Włączenie się organizacji pozarządowych w rozwiązywanie problemów niepełnosprawnych polega m.in. na profilaktyce , leczeniu i kompleksowej rehabilitacji , działalności interwencyjnej , zaopatrywaniu chorych w niezbędne artykuły medyczne, organizowanie obozów rehabilitacyjnych, pomocy związanej z zatrudnieniem , sprzyjaniu rozwojowi indywidualnych uzdolnień osób niepełnosprawnych, organizacji sportu , turystyki , krajoznawstwa, popieraniu inicjatyw gospodarczych , likwidacji barier i ograniczeń, działalności oświatowej i szkoleniowej.

Działające na terenie Giżycka organizacje pozarządowe uzupełniają rehabilitację leczniczą stosowaną w placówkach służby zdrowia i koncentrują się na różnych formach pomocy .

Placówkami rehabilitacyjnymi , prowadzonymi przez organizację pozarządową -Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym są: Ośrodek Rehabilitacyjno – Edukacyjno – Wychowawczy – niepubliczna placówka edukacyjna, w której realizują obowiązek szkolny dzieci i młodzież z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim oraz dzieci i młodzież z rozpoznany autyzmem lub jego cechami; Warsztaty Terapii Zajęciowej; Ośrodek Wczesnej Interwencji dla dzieci od urodzenia do 7 roku życia. Ilość osób objętych opieką z podziałem na gminy przedstawia się następująco:

gmina	Liczba osób
Giżycko – miasto	78
Giżycko – gmina	17
Ryn	11
Wydminy	18
Miłki	8
Kruklanki	5
razem	137

Placówki Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym koło w Giżycku ściśle współpracują ze Specjalnym Ośrodkiem Szkolno-Wychowawczym poprzez obejmowanie dzieci głęboko upośledzonych działalnością rewalidacyjno - wychowawczą.

Przy Polskim Stowarzyszeniu na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym koło w Giżycku działa Orkiestra Integracyjna , w której uczestniczą podopieczni placówek stowarzyszenia , dzieci niepełnosprawne ruchowo oraz uczniowie szkół ogólnodostępnych. Jest to jedna z dwóch orkiestr integracyjnych działających w Polsce.

Inne organizacje działające na rzecz osób niepełnosprawnych to: Ryńskie Stowarzyszenie Integracji Przyjaciół Osób Niepełnosprawnych „RYSIPON” Dar Serca w Rynie prowadzące Warsztat Terapii Zajęciowej a planujące uruchomić także w roku 2007 Środowiskowy Dom Samopomocy, Johannicka Stacja Opieki Medycznej, Spółdzielnia Inwalidów „Zgoda” w Giżycku, i „Pokój” w Rynie, Stowarzyszenie Dzieci i Rodzin im. Św. Brunona (nowoutworzone), Niepubliczny Zakład Domowej Opieki Paliatywnej w Giżycku, Polski Związek Niewidomych Okręg Warmińsko - Mazurski Zarząd Koła w Giżycku Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Zarząd Rejonowy w Giżycku, Polski Związek Żeglarzy Niepełnosprawnych w Giżycku, Szkoła Policealna im. H. Chrzanowskiej w Giżycku. PZZN chcąc rozwijać swoją działalność i kontynuować wszelkie typy rehabilitacji zamierza włączyć w zakres swej działalności przygotowania do startu w paraolimpiadzie. Stąd starania o zakup jachtów klasy *Norlin 2.4mr*. W 2008r. PZZN chce zorganizować „Punkt żeglarskiej informacji turystyczno-sportowej dla osób niepełnosprawnych”, który zbierałby i udostępniał informacje o szkoleniach żeglarskich i motorowodnych, sportach wodnych, rejsach śródlądowych i morskich, turnusach rehabilitacyjnych nad wodą i na wodzie i wszelkich innych przedsięwzięciach związanych z rehabilitacją osób niepełnosprawnych.

Zadania na rzecz osób niepełnosprawnych są realizowane przez wszystkie organy administracji rządowej i samorządu terytorialnego stosownie do kompetencji z udziałem organizacji pozarządowych. Współpraca ta odbywa się na wielu płaszczyznach

III. Założenia programu

1. Działania wobec osób niepełnosprawnych są zadaniem ogólnospołecznym, ponieważ skutki niepełnosprawności dotyczą wszystkich dziedzin życia.

2. Polityka powiatu giżyckiego wobec niepełnosprawności jest ważnym elementem jego polityki społecznej i gospodarczej.

3. Założeniem polityki powiatu wobec osób niepełnosprawnych jest dążenie do kompleksowego działania uwzględniającego potrzeby fizyczne, psychiczne, społeczne i zawodowe niepełnosprawnych stwarzającego im możliwości integracji ze społeczeństwem. Działania te winny być skierowane przede wszystkim na następujące grupy potrzeb:

- zapobieganie niepełnosprawności;
- stymulacja rozwoju psychoruchowego dzieci do 7 roku życia
- wczesnego rozpoznawania i rozpoczęcia wspomagania rozwoju w pierwszym półroczu życia;
- dostępność do różnych form edukacyjnych doradztwa i nauczania zawodowego;
- zatrudniania w zależności od możliwości zdrowotnych i posiadanych umiejętności;
- integracja osób niepełnosprawnych ze społecznością;
- ochrony socjalnej, ekonomicznej i prawnej;
- zaopatrzenie w pomoce umożliwiające bądź ułatwiające normalne funkcjonowanie w społeczeństwie (m.in. w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze, sprzęt rehabilitacyjny i ułatwiający życie, pojazdy mechaniczne);
- likwidacja barier :
 - architektonicznych ;
 - komunikacyjnych i technicznych;

4. Dążenie do pozyskiwania środków na realizację tych zadań z budżetu państwa, budżetów samorządów i innych źródeł.

5. Podstawą realizacji niniejszego programu jest skonkretyzowany podział zadań oraz skoordynowanie działań:

- < administracji rządowej
- < administracji samorządowej
- < organizacji pozarządowych, w tym zwłaszcza zrzeszających osoby niepełnosprawne.

6. Działania na rzecz osób niepełnosprawnych mają charakter interdyscyplinarny, a więc dotyczą wszystkich dziedzin i przejawów życia w aspekcie zaspakajania potrzeb obywateli, które wynikają z faktu ich niepełnosprawności i z konieczności stwarzania im i z nimi możliwości partnerskiego udziału w życiu społecznym.

7. Samorząd powiatowy zwraca się z prośbą do samorządów gminnych i organizacji pozarządowych, zwłaszcza zrzeszających osoby

niepełnosprawne i działających na ich rzecz o aktywny udział w realizacji niniejszego programu.

8. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Giżycku jest odpowiedzialne za koordynację działań na rzecz osób niepełnosprawnych i sygnalizowanie konieczności wprowadzania zmian do przyjętego programu oraz informowanie o problemach w realizacji przyjętych założeń.

IV. Cele programu

Cele wiodące:

1. Profilaktyka.
2. Stwarzanie warunków do rehabilitacji fizycznej, psychicznej, zawodowej i społecznej.
3. Dążenie do integracji osób niepełnosprawnych ze społeczeństwem.
5. Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych w życiu społecznym.
6. Stworzenie w Giżycku Centrum Sportów Wodnych Osób Niepełnosprawnych (przy udziale PZZN oraz Mazurskiej Szkoły Żeglarstwa).

Cele szczegółowe:

1. Zintegrowanie działań samorządów lokalnych i organizacji pozarządowych na rzecz osób niepełnosprawnych.
2. Wczesne wspomaganie rozwoju dzieci niepełnosprawnych.
3. Przeciwdziałanie niepełnosprawności i dyskryminacji osób niepełnosprawnych.
4. Wyrównanie szans w zakresie edukacji.
- 5.** Stwarzanie warunków do pełnego uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu kulturalnym, sporcie rekreacji oraz turystyce.
6. Tworzenie środowiska fizycznego przyjaznego dla osób niepełnosprawnych.
7. Stwarzanie warunków do aktywizacji zawodowej, zatrudnienia i przeciwdziałania skutkom bezrobocia wśród osób niepełnosprawnych.
8. Organizowanie różnych form wspierania rodzin z dzieckiem lub dorosłą osobą niepełnosprawną.

V. Elementy programu

1. Zintegrowanie działań wszystkich podmiotów działających na rzecz osób niepełnosprawnych

Zadania do realizacji:

1. Zidentyfikowanie zasobów i partnerów do pracy na rzecz osób niepełnosprawnych.
2. Utworzenie forum dla systematycznej debaty w dynamicznym procesie strategii wyrównywania szans osobom niepełnosprawnym.
3. Powołanie zespołu do monitorowania i ewaluacji programu.
4. Tworzenie warunków do rozwoju placówek dla osób niepełnosprawnych.
5. Upowszechnianie znaczenia organizacji pozarządowych w badaniu i zaspokajaniu potrzeb osób niepełnosprawnych, wspieranie ich inicjatyw.
6. Inicjowanie tworzenia nowych organizacji pozarządowych i grup samopomocowych.

Formy realizacji:

1. Organizowanie i współorganizowanie konferencji, sympozjów i spotkań nt. roli samorządu powiatowego i gminnych oraz organizacji pozarządowych wobec osób niepełnosprawnych.
2. Ustalanie zadań dla poszczególnych partnerów.
3. Organizowanie i współorganizowanie szkoleń pracowników i działaczy organizacji pozarządowych zajmujących się problematyką osób niepełnosprawnych.
4. Upowszechnianie najskuteczniejszych środowiskowych form wsparcia na rzecz osób niepełnosprawnych.
5. Zatrudnianie odpowiednio wykwalifikowanych osób, w tym osób niepełnosprawnych, jako pracowników zajmujących się problematyką osób niepełnosprawnych.
6. Tworzenie wspólnej i spójnej polityki społecznej wobec osób niepełnosprawnych.
7. Dostosowywanie na bieżąco form rehabilitacji w zmieniającej się w wyniku reform rzeczywistości powiatowej.
8. Promowanie jednostek i organizacji pracujących dla dobra osób niepełnosprawnych i ich rodzin.
9. Obchody „Dnia Godności Osoby Niepełnosprawnej Intelaktualnie”

Efekty:

1. Wzrost zainteresowania społeczności gminnych i powiatowych problemami osób niepełnosprawnych.

2. Rozwój środowiskowych form wsparcia osób niepełnosprawnych i ich rodzin.
3. Systematyczna i zaplanowana praca partnerów w oparciu o istniejące lub nowo powstałe zasoby dla wyrównywania szans osobom niepełnosprawnym.
4. Monitorowanie powiatowego programu.
5. Powstawanie nowych organizacji pozarządowych i grup samopomocowych dbających o dobro osób niepełnosprawnych.
6. Spójna powiatowa polityka na rzecz wyrównywania szans osobom niepełnosprawnym.
7. Pozyskiwanie funduszy pomocowych na ten cel.

Wskaźniki:

1. Liczba konferencji, sympozjów, spotkań powiatowych zorganizowanych przez władze powiatu i gmin.
2. Liczba programów wyrównywania szans osobom niepełnosprawnym opracowanych przez gminy lub środowiska osób o różnych schorzeniach.
3. Liczba szkoleń i warsztatów dla pracowników i wolontariuszy oraz rodzin osób niepełnosprawnych.
4. Ilość zorganizowanych form wsparcia na rzecz osób niepełnosprawnych
5. Ilość osób i organizacji pozarządowych zajmujących się problematyką ludzi niepełnosprawnych.
6. Ilość nowo powstałych organizacji pozarządowych i grup samopomocowych.
7. Zwiększenie promocji i uznania dla jednostek i organizacji pracujących dla dobra osób z niepełnosprawnością.

Współrealizatorzy:

Rada Powiatu, Starosta, rady gmin i wójtowie, organizacje pozarządowe, rodziny osób niepełnosprawnych, osoby niepełnosprawne, Departament Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko - Mazurskiego, PFRON, Narodowy Fundusz Zdrowia, Szkoła Policealna im. H.Chrzanowskiej, parafie, media i inni.

2. Wspomaganie rozwoju dzieci niepełnosprawnych

Najczęściej rodzice spostrzegają symptomy sugerujące, że rozwój ich dziecka jest zagrożony. W takiej sytuacji powinno ono być poddane możliwie wczesnym, wszechstronnym i kompleksowym badaniom w celu sprawdzenia jego stanu zdrowia i rozwoju – wczesna interwencja. Zaniedbania rehabilitacyjne we wczesnym okresie życia mogą pozbawić dziecko niepełnosprawne szansy na uzyskanie przez niego optymalnego rozwoju. Im wcześniej rozpoczęta rehabilitacja - tym większa szansa na osiągnięcie sukcesu, jakim może być zahamowanie rozwoju wielu zaburzeń o postępującym przebiegu i znaczna poprawa istniejącego stanu. Dlatego też wszelkie oddziaływanie rehabilitacyjne powinny być podejmowane możliwie najwcześniej i realizowane w sposób kompleksowy, wielodyscyplinarny i ciągły, według indywidualnych programów w ścisłej współpracy z rodziną dziecka.

Zadania do realizacji:

1. Wczesne rozpoznawanie zaburzeń oraz podejmowanie działań w zakresie wspierania rozwoju.
2. Przygotowanie pracowników służby zdrowia do taktownego i rzetelnego przekazania rodzicom informacji o niepełnosprawności dziecka.
3. Przygotowanie rodziny do pełnienia swej roli w sytuacji przyjścia na świat dziecka niepełnosprawnego. (w tym opieka terapeutyczna dla rodziców od chwili narodzin dziecka).
4. Poszerzenie działalności Ośrodka Rehabilitacyjno – Edukacyjno-Wychowawczego przy PSOUU w Giżycku o nowe formy rehabilitacji.
5. Orzekanie o niepełnosprawności na podstawie rzetelnej, wielokrotnej i interdyscyplinarnej diagnozy.
6. Umożliwienie dziecku niepełnosprawnemu kontaktu z grupą rówieśniczą i korzystania ze zorganizowanych zajęć rehabilitacyjno - wychowawczych (tworzenie grup integracyjnych na wszystkich szczeblach nauczania od przedszkola po szkołę średnią).
7. Przygotowywanie dziecka niepełnosprawnego do możliwości podjęcia przez niego obowiązku szkolnego w najkorzystniejszych dla niego warunkach.
8. Opracowanie informatorów dotyczących wczesnego wspomaganie rozwoju i wskazówek dla rodziców.

Formy realizacji:

1. Popularyzowanie znaczenia istoty wczesnej interwencji i jej wpływu na proces rehabilitacji.
2. Rozpoznawanie i diagnozowanie zaburzeń rozwojowych oraz kwalifikowanie do kształcenia integracyjnego lub specjalnego.

3. Wspieranie rozwoju dzieci na bazie kompleksowych oddziaływań wielodyscyplinarnych oraz wychowania stymulującego.
4. Rozwijanie form wspierania rodziny i dziecka dotkniętego niepełnosprawnością..
5. Organizowanie szkoleń dla nauczycieli, wychowawców i rodziców traktujących o potrzebach i możliwościach rozwojowych dzieci dotkniętych niepełnosprawnością.
6. Pomoc rodzicom w dokonaniu właściwego wyboru formy kształcenia dla ich dziecka.
7. Tworzenie Integracyjnych Grup Przedszkolnych.
8. Organizowanie warsztatów pracownikom służby zdrowia z zakresu kształtowania umiejętności przekazywania rodzicom informacji o niepełnosprawności dziecka.

Efekty:

1. Zwiększenie skuteczności działania placówek podległych Staroście, burmistrzom i wójtom w zakresie niesienia pomocy rodzinie i dziecku z niepełnosprawnością.
2. Podniesienie świadomości rodziców, nauczycieli, pracowników służby zdrowia, socjalnych i wolontariuszy w zakresie skuteczności wczesnej interwencji.
3. Wzrost dostępności do usług specjalistycznych w zakresie uzyskania pomocy medycznej, psychologicznej, pedagogicznej i socjalnej.
4. Wzrost możliwości uzyskania pomocy w zakresie opieki nad dzieckiem z niepełnosprawnością w sytuacji tego wymagającej przez wolontariat
5. Łagodzenie skutków niepełnosprawności przez wczesne rozpoznanie i oddziaływanie terapeutyczno - rehabilitacyjne.
6. Wzrost dostępności do interdyscyplinarnych form wspierania rozwoju dziecka z niepełnosprawnością.
7. Zwiększenie szans dzieciom z niepełnosprawnością na podjęcie edukacji przedszkolnej.
8. Przygotowanie fachowej wykwalifikowanej kadry.

Wskaźniki:

1. Ilość dzieci objętych wczesną interwencją.
2. Ilość opracowanych diagnoz i prognoz rozwojowych dzieci dotkniętych niepełnosprawnością.
3. Ilość spotkań z rodzicami dzieci dotkniętych niepełnosprawnością.
4. Ilość szkoleń dla rodziców, nauczycieli i wychowawców traktujących o wpływie wczesnych oddziaływań.
5. Liczba przeszkolonych i powołanych wolontariuszy w zakresie opieki nad dzieckiem niepełnosprawnym.

6. Wielkość udzielonej pomocy przez Ośrodek Rehabilitacyjno – Edukacyjno- Wychowawczy.
7. Ilość dzieci niepełnosprawnych objętych pomocą psychologiczną, pedagogiczną, medyczną.
8. Ilość rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym objętych pomocą socjalną.
9. Liczba dzieci z niepełnosprawnością uczęszczających do przedszkolnych grup integracyjnych.
10. Ilość dzieci z niepełnosprawnością, u których zaobserwowano poprawę stanu zdrowia w wyniku wcześniej podjętych działań.
11. Ilość osób merytorycznie przygotowanych do pracy w tym zakresie.
12. Ilość szkoleń pracowników służby zdrowia.
13. Ilość rodzin (rodziców) dzieci niepełnosprawnych objętych pomocą terapeutyczną (psychologiczną).

Współrealizatorzy:

Ośrodek Rehabilitacyjno – Edukacyjno-Wychowawczy i Ośrodek Wczesnej Interwencji Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym, Szkoła Policealna im. H. Chrzanowskiej w Giżycku, Rodziny dzieci niepełnosprawnych, podstawowe i specjalistyczne placówki opieki medycznej, Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna, MOPS, GOPS-y, N F Z, placówki przedszkolne, szkoły, Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy dla Dzieci z Upośledzeniem Umysłowym w Giżycku, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Burmistrzowie i wójtowie, Starosta, organizacje pozarządowe i inne.

3. Wyrównywanie szans w zakresie edukacji

Ze względu na deficyty rozwojowe dzieci z niepełnosprawnością istnieje konieczność stosowania odmiennego procesu dydaktycznego cechującego się wzmożoną pomocą pedagogiczną i opieką oraz maksymalną aktywizacją wszystkich stron w procesie uczenia się i nauczania. Zadaniem samorządów terytorialnych jest zapewnienie dziecku dotkniętemu niepełnosprawnością wzmożonej pomocy pedagogicznej dostosowanej do charakteru niepełnosprawności, pozwalającej na optymalny rozwój jego osobowości. Realizacja tego zadania powinna stanowić podstawę w wyrównywaniu szans rozwojowych i poprawy jakości ich życia. Niezbędne są wszelkie starania, by dzieci i młodzież z dysfunkcją mogła kształcić się w dobrze zorganizowanych klasach integracyjnych lub oddziałach specjalnych w szkole masowej. Trzeba dodać, że proces dydaktyczno – wychowawczy przebiegający w środowisku rówieśników pełnosprawnych pełniej przygotowuje uczniów dotkniętych niepełnosprawnością do życia w społeczeństwie i daje szansę na samodzielne i aktywne ich życie.

Zadania do realizacji:

1. Systematyczne dokonywanie rozeznania w zakresie ilości dzieci i młodzieży powiatu giżyckiego o specyficznych potrzebach edukacyjnych.
2. Podjęcie działań w zakresie podnoszenia poziomu świadomości dzieci i młodzieży na temat ich niepełnosprawnych rówieśników, ich praw, potrzeb i wkładu w życie społeczne.
3. Pozytywne orzekanie i kwalifikowanie do kształcenia integracyjnego i specjalnego oparte na potencjale możliwości dziecka.
4. Wspieranie inicjatyw związanych z organizowaniem imprez sportowych, rekreacyjnych, kulturalnych na rzecz i dla dzieci dotkniętych niepełnosprawnością.
5. Wspieranie rozwoju oddziałów integracyjnych i klas specjalnych w szkołach ogólnodostępnych.
6. Podnoszenie wiedzy nauczycieli - wychowawców w zakresie pedagogiki specjalnej oraz metod pracy z dzieckiem specjalnej troski.
7. Przygotowanie oferty edukacyjno-szkoleniowej dla młodzieży (system ponadgimnazjany) oraz dorosłych (zwłaszcza starszych) osób niepełnosprawnych.

Formy realizacji:

1. Systematyczne dokonywanie rozeznania w zakresie ilości dzieci dotkniętych różnym stopniem niepełnosprawności, uczących się w placówkach oświatowych, objętych indywidualnym tokiem nauczania i pozostających poza systemem oświaty.

2. Prowadzenie działań w zakresie zapobiegania dyskryminacji, budzenie solidarności i tolerancji wobec osób z niepełnosprawnością.
3. Popularyzowanie modelu szkoły dostosowanej do potrzeb wszystkich dzieci.
4. Umożliwienie dzieciom z niepełnosprawnością kontaktów z grupą rówieśniczą i korzystania ze zorganizowanych zajęć w oddziałach integracyjnych i specjalnych.
5. Systematyczne dokonywanie wielodyscyplinarnej diagnozy dzieci dotkniętych niepełnosprawnością, wskazującej na ich potencjał rozwojowy i mocne strony oraz dostosowanie do ich możliwości psychofizycznych treści, metod i organizacji nauczania.
6. Podejmowanie działań na rzecz zaspokajania potrzeb uczniów specjalnej troski w zakresie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny i pomocniczy.
7. Organizowanie imprez sportowych, rekreacyjnych i kulturalnych wg opracowanego kalendarza imprez dla dzieci specjalnej troski z powiatu giżyckiego.
8. Wspomaganie rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym w zakresie: pomocy społecznej, korzystanie z turnusów rehabilitacyjnych i sanatoriów oraz możliwości uzyskania sprzętu rehabilitacyjno – ortopedycznego.
9. Umożliwienie absolwentom klas specjalnych szkół gimnazjalnych kontynuowania dalszej nauki w Specjalnej Szkole Zawodowej – utworzenie nowych klas zawodowych.
10. Organizowanie szkoleń dla nauczycieli i innych osób zajmujących się pracą z dziećmi specjalnej troski w zakresie pedagogiki specjalnej.
11. Współpraca ze Szkołą Policealną im. H. Chrzanowskiej w Giżycku – Kierunek Asystent Osoby Niepełnosprawnej i Technik Masażysta.
12. Dostosowanie wszystkich rodzajów szkół w powiecie do przyjęcia uczniów niepełnosprawnych do swoich placówek – likwidacja barier architektonicznych.

Efekty:

1. Dokonanie rozpoznania w zakresie potrzeb edukacyjnych dzieci specjalnej troski powiatu giżyckiego.
2. Zwiększenie się liczby dzieci uczęszczających do klas integracyjnych i specjalnych przy szkołach ogólnodostępnych.
3. Zwiększenie szans na ukończenie szkoły zawodowej absolwentom klas specjalnych w pobliżu ich miejsca zamieszkania.
4. Zwiększenie poczucia tolerancji i solidarności z osobami niepełnosprawnymi wśród dzieci i młodzieży.
5. Zwiększenie szans dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością w zakresie korzystania z turnusów rehabilitacyjnych, sanatoriów oraz zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjno – pomocniczy.

6. Zwiększenie się liczby dzieci z niepełnosprawnością uczestniczących w imprezach sportowych, rekreacyjnych i kulturalnych.
7. Zwiększenie świadomości nauczycieli i wychowawców w zakresie specyficznych potrzeb edukacyjnych dzieci dysfunkcyjnych.
8. Możliwość zatrudnienia absolwentów szkoły zawodowej klas specjalnych (udział osób wspierających)

Wskaźniki:

1. Ilość dzieci objętych nauczaniem w klasach integracyjnych i specjalnych przy szkołach ogólnodostępnych.
2. Liczba oddziałów integracyjnych i specjalnych na terenie powiatu.
3. Ilość zorganizowanych w szkołach pogadanek na rzecz budzenia solidarności i tolerancji wobec osób z niepełnosprawnością.
4. Ilość dzieci z niepełnosprawnością objętych diagnozowaniem, orzekaniem i monitorowaniem.
5. Ilość absolwentów klas specjalnych kontynuujących naukę w utworzonej zawodowej klasie specjalnej.
6. Ilość dzieci z niepełnosprawnością korzystających z opieki medycznej, turnusów rehabilitacyjnych i sanatoriów.
7. Ilość imprez sportowych, rekreacyjnych i kulturalnych zorganizowanych dla dzieci z niepełnosprawnością.
8. Liczba podjętych przez nauczycieli różnych form doskonalenia zawodowego w zakresie pedagogiki specjalnej.
9. Ilość zatrudnionych absolwentów klas specjalnych.
10. Ilość szkół dostosowanych do przyjęcia uczniów niepełnosprawnych.

Współrealizatorzy:

Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, rodzice, PCPR, MOPS, GOPS, Starosta, Burmistrzowie, wójtowie, N F Z, placówki podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej, Szkoła Policealna im. H. Chrzanowskiej w Giżycku.

4. Stwarzanie warunków do pełnego uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, kulturalnym, sporcie, rekreacji oraz turystyce.

Zadania do realizacji:

1. Upowszechnianie informacji na temat praw osób niepełnosprawnych.
2. Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych.
3. Wspieranie działalności stowarzyszeń działających na rzecz poprawy aktywności osób niepełnosprawnych i umożliwiających uprawianie sportu.
4. Popularyzacja aktywnych form życia poprzez stwarzanie możliwości pełnego i aktywnego udziału w życiu kulturalnym, w sporcie, rekreacji i turystyce osób niepełnosprawnych.
5. Inicjowanie rozwoju aktywności osób niepełnosprawnych w imprezach, wystawach prac, festynach, wyjazdach, wycieczkach.
6. Popularyzacja osiągnięć sportowych i kulturalnych osób niepełnosprawnych.
7. Organizowane rokrocznie olimpiady – czyli olimpiady umiejętności osób niepełnosprawnych.
8. Organizowanie raz w roku wystawy twórczości osób niepełnosprawnych połączonej ze sprzedażą w formie aukcji.
9. Utworzenie punktów informacyjnych dla niepełnosprawnych z dostępem do internetu przy Gminnych Ośrodkach Kultury, które były by obsługiwane przez pracowników niepełnosprawnych.

Formy realizacji:

1. Utworzenie punktów informacyjno-konsultacyjnych dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin.
2. Zakup jachtów z przeznaczeniem dla osób niepełnosprawnych – Polski Związek Żeglarzy Niepełnosprawnych.
3. Zintegrowanie działań samorządów gminnych i powiatowego dla osiągnięcia celu.
4. Opracowanie wspólnego dla gmin i powiatu kalendarza imprez kulturalnych, sportowych, rekreacyjnych i turystycznych dla osób niepełnosprawnych.
5. Wykorzystanie potencjału WTZ do organizowania olimpiad dla niepełnosprawnych mieszkańców powiatu.
6. Organizowanie olimpiad specjalnych przy współpracy z klubami olimpiad specjalnych z wolontariuszami Szkoły Policealnej w Giżycku.
7. Wykorzystanie potencjału WTZ, ŚDS oraz Domu Pomocy Społecznej do organizowania wystaw twórczości osób niepełnosprawnych w powiecie i województwie warmińsko – mazurskim.
8. Zintegrowanie samorządów i organizacji pozarządowych na rzecz organizowania sportu i rekreacji dla osób niepełnosprawnych.

9. Przygotowanie i prowadzenie „powiatowej” strony internetowej dla osób niepełnosprawnych.
10. Uaktualnianie i kolportaż poradnika/przewodnika (materiałów informacyjnych) niezbędnych osobom niepełnosprawnym.

Efekty:

1. Wzrost uczestnictwa osób niepełnosprawnych w ogólnych imprezach.
2. Wzrost zaangażowania samorządów: powiatowego i gminnych na rzecz organizacji imprez, zawodów sportowych, olimpiad specjalnych, olimpiad dla osób niepełnosprawnych.
3. Ożywienie organizacji pozarządowych, osób niepełnosprawnych i ich rodzin z osobami niepełnosprawnymi.
4. Zaplanowana, dobrze zorganizowana praca gwarantująca osobom niepełnosprawnym udział w imprezach.
5. Wzrost poziomu funkcjonowania społecznego osób niepełnosprawnych.

Wskaźniki:

1. Ilość osób niepełnosprawnych uczestniczących w różnego typu imprezach.
2. Ilość imprez sportowych.
3. Ilość imprez kulturalnych.
4. Ilość imprez rekreacyjnych.
5. Ilość osób niepełnosprawnych biorących udział w olimpiadzie.
6. Ilość osób niepełnosprawnych korzystających z turnusów rehabilitacyjnych.
7. Ilość wystaw twórczości osób niepełnosprawnych.
8. Ilość zebranych funduszy z aukcji prac.
9. Liczba udzielonych porad.
10. Liczba wejść na stronę internetową.

Współrealizatorzy:

Polski Związek Żeglarzy Niepełnosprawnych, Samorzady: powiatowy i gminne, GOPS, MOPS, rodziny osób niepełnosprawnych, organizacje pozarządowe, WTZ, ŚDS, DPS, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Szkoła Policealna im. H. Chrzanowskiej w Giżycku, zakłady pracy chronionej, Gminne Ośrodki Kultury, Biblioteki.

5. Tworzenie środowiska fizycznego przyjaznego dla osób niepełnosprawnych

Tworzenie przyjaznego środowiska jest warunkiem lepszego funkcjonowania w społeczeństwie osobom niepełnosprawnym, w starszym wieku, matkom opiekującym się małymi dziećmi i innym. Dla celów rehabilitacji konieczne jest podejmowanie działań zmierzających do usuwania barier uniemożliwiających lub utrudniających osobom niepełnosprawnym w miarę normalne funkcjonowanie w życiu społecznym.

Zadania do realizacji:

1. Zakup pojazdu przystosowanego do przewozu osób niepełnosprawnych, dowożącego m. in. Dzieci z powiatu do szkoły z klasami integracyjnymi. (Starosta, burmistrz i wójtowie – działania wspólne)
2. Egzekwowanie prawa budowlanego (starosta poprzez powiatowy nadzór budowlany) w zakresie budownictwa pozbawionego barier architektonicznych w istniejącej i nowej zabudowie obiektów użyteczności publicznej – powołanie społecznego niepełnosprawnego konsultanta.
3. Dążenie do zabezpieczenia możliwości swobodnego i samodzielnego poruszania się osób niepełnosprawnych na terenie zabudowanym i nie zabudowanym.
4. Stwarzanie możliwości dostępu do samorządowych środków komunikacji dla osób z niepełnosprawnością.(zakup autobusów niskopodwoziowych).
5. Podejmowanie działań na rzecz rozwoju informacji dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin o możliwościach dostępu i korzystania ze sprzętu rehabilitacyjnego niezbędnego do funkcjonowania w społeczeństwie.
6. Popularyzowanie wiedzy o możliwościach uzyskania dofinansowania z PFRON likwidacji barier architektonicznych i innych dla indywidualnych osób niepełnosprawnych i w obiektach użyteczności publicznej.
7. Tworzenie mieszkań dla osób niepełnosprawnych.

Formy realizacji:

1. Przestrzeganie przez służby budowlane zapisów prawa budowlanego.
2. Wskazywanie obiektów użyteczności publicznej z barierami architektonicznymi, utrudniającymi normalne funkcjonowanie osób niepełnosprawnych w społeczeństwie.
3. Podjęcie starań o sfinalizowanie zakupu z udziałem PFRON środków transportu dla osób z niepełnosprawnością.
4. Informowanie społeczeństwa o możliwościach korzystania ze sprzętu rehabilitacyjnego niezbędnego do funkcjonowania w społeczeństwie.

5. Przekazywanie informacji o możliwościach uzyskania dofinansowania z PFRON w celu likwidacji barier.

6. Rozpoznanie potrzeb w zakresie likwidacji barier w środowisku fizycznym, by stworzyć go w najbliższych latach przyjaznym osobom niepełnosprawnym.

Efekty:

1. Zwiększenie się ilości obiektów użyteczności publicznej pozbawionych barier architektonicznych w powiecie.

2. Zwiększenie się liczby mieszkań przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych.

3. Powstanie systemu informacji o możliwościach dostępu do sprzętu rehabilitacyjnego oraz środka transportu dla osób niepełnosprawnych.

4. Likwidacja barier architektonicznych umożliwiająca samodzielne poruszanie się w przyjaznym środowisku fizycznym.(np. obniżenie krawężników na skrzyżowaniach).

5. Wzrost najlepszych rozwiązań w zakresie tworzenia przyjaznego środowiska fizycznego dla osób niepełnosprawnych.

6. Większa ilość dzieci korzystająca z różnych form szkolnictwa integracyjnego.

Wskaźniki:

1. Liczba obiektów użyteczności publicznej pozbawionych barier.

2. Liczba mieszkań przystosowanych do osób niepełnosprawnych.

3. Liczba środków komunikacji publicznej przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych.

4. Ilość osób, które skorzystały ze specjalnego sprzętu umożliwiającego im funkcjonowanie w społeczeństwie.

5. Ilość osób, która uzyskała dofinansowanie w celu likwidacji barier architektonicznych.

6. Ilość zlikwidowanych barier architektonicznych w jednostkach użyteczności publicznej.

7. Liczba artykułów w prasie lokalnej poświęconych tworzeniu środowiska fizycznego przyjaznego dla osób niepełnosprawnych.

Współrealizatorzy:

Powiatowy Wydział Architektury i Budownictwa, Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego, miejska i gminne służby budowlane, PCPR, PFRON, instytucje użyteczności publicznej, osoby niepełnosprawne lub ich rodziny, media, organizacje pozarządowe, MOPS, GOPS i inni.

6. Stwarzanie warunków do aktywizacji zawodowej, zatrudnienia i przeciwdziałania skutkom bezrobocia wśród osób niepełnosprawnych.

Zadania do realizacji:

1. Uaktywnienie służb powiatowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych w powiecie.
2. Diagnozowanie potrzeb i możliwości dotyczących zatrudnienia osób niepełnosprawnych, prowadzenie badań ankietowych i innych w celu uzyskania wnikliwych analiz, symulacji, potrzeb i możliwości, doradztwa zawodowego, przekwalifikowań oraz wspomaganie edukacyjne i promocję osób niepełnosprawnych przed zatrudnieniem.
3. Opracowanie powiatowej mapy bezrobocia osób niepełnosprawnych, poprzedzonej wnikliwą diagnozą w zakresie bezrobocia wśród osób niepełnosprawnych w każdej gminie i mieście. Osoby niepełnosprawne, które nie są w stanie podjąć zatrudnienia kierować do Powiatowego Urzędu Pracy celem uzyskania pomocy socjalnej, medycznej lub skierowania do WTZ, ZAZ czy innej placówki.
4. Podjęcie działań celem powołania specjalistycznego ośrodka szkoleniowo-rehabilitacyjnego w powiecie giżyckim
5. Powołanie przy PSOUU w Giżycku Zakładu Aktywności Zawodowej – Kuchnia Centralna; Pracownia Ceramiki Artystycznej.
6. Prowadzenie akcji informacyjnej wśród pracodawców zatrudniających powyżej 25 osób oraz jednostek budżetowych o korzyściach płynących z uzyskania wskaźnika zatrudnienia niepełnosprawnych.
7. Podejmowanie działań na rzecz poszerzenia oferty edukacyjnej i szkoleniowej skierowanej do osób niepełnosprawnych.
8. Monitorowanie zakładów pracy chronionej, współpraca z nimi, diagnozowanie ich funkcjonowania i potrzeb, wprowadzanie elementów wymiany doświadczeń rywalizacji i promocji poprzez ogłoszenie, m. in. konkursów, konferencji, sympozjów i spotkań.
9. Promowanie działań mających na celu przeciwdziałanie porzucania zatrudnienia przez osoby niepełnosprawne.
10. Rozwijanie sieci wysokokwalifikowanych doradców zawodowych.

Formy realizacji:

1. Rozpoznanie możliwości finansowania zadań ze środków PFRON.
2. Opracowanie ankiety i przeprowadzenie badań wśród wszystkich osób niepełnosprawnych w wieku aktywności zawodowej w powiecie nt. możliwości podjęcia zatrudnienia na wolnym rynku pracy, lub potrzeb socjalnych, medycznych, edukacyjnych i innych rozpowszechniając ankietę przez gminy, ZUS, KRUS, media.

3. Wystąpienie do gmin powiatu giżyckiego z prośbą o pomoc w zebraniu wszystkich ankiet, aby sporządzić m.in. powiatową mapę bezrobocia niepełnosprawnych.
4. Organizowanie konferencji, sympozjów i spotkań poświęconych rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych.
5. Zorganizowanie konkursu na najlepszych pracodawców zatrudniających osoby niepełnosprawne.
6. Wypracowanie zasad współpracy wszystkich podmiotów zajmujących się rehabilitacją zawodową osób niepełnosprawnych oraz zasad współfinansowania przyjętych programów.
7. Przygotowanie projektów programów dla Zakładu Aktywności Zawodowej i Specjalistycznego Ośrodka Szkoleniowo-Rehabilitacyjnego w Giżycku.
8. Zorganizowanie w każdej gminie powiatu giżyckiego punktu doradztwa zawodowego dla osób niepełnosprawnych.

Efekty:

1. Zwiększenie liczby zatrudnionych osób niepełnosprawnych zgodnie z ich kwalifikacjami zawodowymi.
2. Zwiększenie szans awansu zawodowego poprzez formy edukacyjne i szkoleniowe.
3. Efektywniejsze wykorzystywanie środków PFRON na rzecz aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych.
4. Zwiększenie zainteresowania pracodawców zatrudnianiem osób niepełnosprawnych.
5. Rozszerzenie oferty edukacyjnej i szkoleniowej dla osób niepełnosprawnych.
6. Efektywniejsze wykorzystywanie Zakładowych Funduszy Rehabilitacji ZPCH na potrzeby osób niepełnosprawnych.
7. Pełna diagnoza możliwości i potrzeb osób niepełnosprawnych.
8. Funkcjonowanie w Giżycku Zakładu Aktywności Zawodowej.
9. Powstanie na terenie powiatu giżyckiego Specjalistycznego Ośrodka Szkoleniowo – Rehabilitacyjnego.
10. Zmniejszenie liczby osób niepełnosprawnych porzucających zatrudnienie.

Wskaźniki:

1. Liczba osób niepełnosprawnych zatrudnionych.
2. Liczba osób niepełnosprawnych poszukujących pracy.
3. Liczba osób podwyższających swoje kwalifikacje w placówkach edukacyjnych i szkoleniowych.
4. Liczba utworzonych stanowisk pracy, w tym dla osób niepełnosprawnych z terenu wsi.
5. Liczba osób niepełnosprawnych, która podwyższyła swoje kwalifikacje celem osiągnięcia stanowiska pracy .

6. Liczba zakładów pracy przystępujących do konkursu na przyjaznego pracodawcę dla osoby niepełnosprawnej.
7. Liczba osób niepełnosprawnych zatrudnionych w ZAZ – ie.

Współrealizatorzy:

Starosta i Rada Powiatu, Powiatowy Urząd Pracy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Burmistrzowie, wójtowie, placówki edukacyjne i szkoleniowe, pracodawcy, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, zakłady pracy chronionej, WTZ, organizacje pozarządowe, Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko - Mazurskiego i Wojewoda oraz inni.

7. Organizowanie różnych form wspierania rodzin z dzieckiem lub dorosłą osobą niepełnosprawną

Osoby niepełnosprawne są członkami społeczności i mają prawo do pozostania we własnym środowisku lokalnym. Powinny one otrzymać potrzebne im wsparcie w ramach normalnych struktur edukacyjnych, opieki zdrowotnej, zatrudnienia i usług społecznych. Rodziny, w których żyją osoby niepełnosprawne często borykają się z bezradnością i mają trudności, przekraczające ich możliwości, prowadzące do dysfunkcji w wielu działaniach życia. Pozostając bez pomocy z zewnątrz płacą znaczną cenę za to, iż zostały pokrzywdzone przez los.

Zadania do realizacji:

1. Dokładne zdiagnozowanie potrzeb rodzin osób niepełnosprawnych i zasobów infrastruktury ich wsparcia
2. Inicjowanie tworzenia gminnych i powiatowych ośrodków wsparcia: domów pomocy społecznej dla osób niepełnosprawnych umysłowo i z innymi dysfunkcjami, dziennych domów pomocy, środowiskowych domów samopomocy, świetlic terapeutycznych, grup wsparcia dla rodzin osób niepełnosprawnych, które doświadczają podobnych trudności, lub też tych których trudności mają podobną lub identyczną przyczynę.
3. Zainicjowanie powstania organizacji pozarządowej mającej na celu realizację ogólnie rozumianej polityki prorodzinnej, nakierowanej w szczególności na wspieranie rodzin z osobami niepełnosprawnymi.
4. Stworzenie warunków rozwoju młodzieżowego wolontariatu wspomagającego rodziny z osobami niepełnosprawnymi.
5. Organizowanie szkoleń dla młodzieżowego wolontariatu i innych grup wsparcia rodzin z dzieckiem lub dorosłą osobą niepełnosprawną.
6. Organizowanie różnych form wypoczynku dla rodzin z dzieckiem i osobą dorosłą niepełnosprawną mających na celu poprawę sprawności, wyrobienie zaradności, pobudzenie i rozwijanie zainteresowań.
7. Edukacja rodzin mających osoby niepełnosprawne w zakresie pokonywania przez nie trudności.

Formy realizacji:

1. Zdiagnozowanie potrzeb rodzin z dzieckiem lub dorosłą osobą niepełnosprawną - aby dostosować formę pomocy.
2. Aktywizowanie gmin do pełniejszego wypełniania swoich zadań w zakresie tworzenia domów dziennego pobytu, środowiskowych domów samopomocy, świetlic terapeutycznych, grup wsparcia, dla rodziny osób niepełnosprawnych.

3. Zainicjowanie powstania organizacji pozarządowej o zadaniach prorodzinnych.
4. Reaktywowanie i odnowienie oraz przeszkolenie wolontariatu, który współtworzyłby grupy wsparcia.
5. Kierowanie rodzin z dzieckiem lub osobą niepełnosprawną na turnusy rehabilitacyjne i leczenie sanatoryjne.
6. Aktywizowanie członków rodzin osób niepełnosprawnych do szkoleń i pogłębiania wiedzy na temat dysfunkcji członków ich rodzin.
7. Wspieranie rodzin w opiece, pielęgnacji i rehabilitacji osób niepełnosprawnych w warunkach domowych.

Efekty:

1. Zdiagnozowane obszary potrzeb osób niepełnosprawnych.
2. Powstawanie nowych placówek prowadzonych przez gminy, służących osobom niepełnosprawnym.
3. Zainicjowana działalność młodzieżowego wolontariatu.
4. Rozszerzenie usług rehabilitacyjnych na rzecz osób niepełnosprawnych.
5. Zwiększenie świadomości rodziców na temat niepełnosprawności ich dzieci i innych członków rodzin.
6. Wsparcie rodzin osób niepełnosprawnych w wypełnianiu funkcji opiekuńczych, pielęgnacyjnych i rehabilitacyjnych.

Wskaźniki :

1. Ilość zdiagnozowanych rodzin wymagających wsparcia.
2. Ilość nowo powstałych placówek na terenach gmin służącym osobom niepełnosprawnym.
3. Ilość szkoleń dla wolontariuszy.
4. Ilość przeszkolonych wolontariuszy.
5. Ilość skierowań na turnusy rehabilitacyjne.
6. Ilość osób przebywających w sanatoriach i oddziałach rehabilitacyjnych placówek służby zdrowia.
7. Ilość dzieci korzystających z dłuższych niż 1 rok zasiłków pielęgnacyjnych.
8. Ilość szkoleń specjalistycznych dla rodzin.

Współrealizatorzy:

Zarząd Powiatu, samorządy gminne, PCPR, Ośrodek Rehabilitacyjno – Edukacyjno-Wychowawczy, DPS, placówki służby zdrowia, służby socjalne, organizacje pozarządowe, rodziny osób niepełnosprawnych, kościoły, PFRON, Szkoła Policealna im. H. Chrzanowskiej w Giżycku, Centrum Wolontariatu przy Stowarzyszeniu Bezrobotnych „Jesteśmy” , itd.

VI. Główne cechy, projekt niniejszy jest :

1. Wspierający rodzinę.
2. Oparty na potencjale rodziny i społeczności lokalnej.
3. Zorientowany na integrację rodziny i społeczności.
4. Szybko reagujący.
5. Otwarty, wzmacniający i aktywizujący.
6. Różnicujący formy pomocy i opieki.
7. Samorządowo – społeczny.
8. Stale podnoszący standard usług.

Realizacja programu spowoduje, że świadczona pomoc i opieka będzie:

1. Bliżej środowiska dziecka i rodziny.
2. Działać wcześniej, zanim narosną problemy.
3. Działać krócej, aby nie uzależnić dziecka i rodziny od pomocy.
4. Będzie tańsza, niż w tradycyjnych formach opieki.
5. Powodowała kompensację skutków niepełnosprawności i minimalizację problemów opiekuńczo wychowawczych istniejących w rodzinach.
6. Wyposażała dzieci, młodzież i rodziny w niezbędną wiedzę dotyczącą radzenia sobie z problemami.
7. Źródłem dla prowadzenia szerokiej polityki informacyjnej na temat niepełnosprawności.
8. Powodowała powstanie nowych miejsc pracy dla doświadczonej i wykwalifikowanej kadry.

VII. Podsumowanie

Realizacja polityki społecznej państwa wobec osób niepełnosprawnych, chroni te osoby, stwarza im warunki egzystencji i rozwoju, motywuje do aktywności i samozaradności. Wymienić tu trzeba kilka aktów prawnych m.in. ustawę o systemie oświaty i przepisy wprowadzające reformę ustroju szkolnego, ustawę o pomocy społecznej, ustawę o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, ustawy dotyczące nowego normowania opieki zdrowotnej. Nasz program zgodny jest również z ustawą zasadniczą, jak i też z Kartą Praw Osób Niepełnosprawnych oraz ze Strategią Województwa. Przyjęcie i urzeczywistnienie społeczeństwa obywatelskiego i demokratycznego państwa prawnego wpływa na wzmocnienie pozycji prawnej osób niepełnosprawnych, zwłaszcza poprzez konstytucyjne określenie praw i wolności człowieka oraz zintensyfikowanie ich ochrony.

W wyniku reformy ustrojowej państwa maleje rola administracji rządowej, a rośnie – samorządowa. Reforma zakłada, że potrzeby obywateli mają być zaspokajane w środowisku zamieszkania, z wyjątkiem wymagających wysoko specjalistycznych zabiegów niedostępnych w miejscu zamieszkania. Taką koncepcję nazywa się rehabilitacją środowiskową i chociaż w Polsce nie została prawnie zdefiniowana może przynieść w praktyce nieocenione korzyści zarówno dla samych zainteresowanych jak również dla samorządów powiatowego i gminnych odpowiedzialnych za skuteczność tworzonych programów wyrównywania szans osobom niepełnosprawnym będącego systemem rehabilitacji i wsparcia.

Opracowanie:

1. Zbigniew Piestrzyński.
2. Czesław Żdanuk.

Program poddano konsultacji społecznej z:

1. Szkoła Policealna im. H Chrzanowskiej w Giżycku;
2. Polskim Stowarzyszeniem Na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym koło w Giżycku.
3. Ryńskim Stowarzyszeniem Integracji Przyjaciół Osób Niepełnosprawnych „RYSIPON” – Dar serca w Rynie.
4. Polskim Związkiem Niewidomych Zarząd Koła w Giżycku.
5. Polskim Związkiem Emerytów, Rencistów i Inwalidów Zarząd Rejonowy w Giżycku.
6. Specjalnym Ośrodkiem Szkolno-Wychowawczym w Giżycku.
7. Stowarzyszeniem na Rzecz Chorych z Choroba Nowotworową „Promyk” w Giżycku.
8. Polskim Związkiem Żeglarzy Niepełnosprawnych w Giżycku.
9. Stowarzyszeniem – „Mazurska Szkoła Żeglarstwa”.
10. Miejskie i Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej.
11. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej urzędu Marszałkowskiego w Olsztynie.

